

נתוני המדינה שנמסרו בהודעה מעדכנת בעתירת הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל נגד חוק כליאת לוחמים בלתי חוקיים חושפים:

- מספר העצורים מעזה הכלואים בישראל מכוח החוק עומד על 1,287;
- 1,239 מתוכם עצורים במתקני שירות בתי הסוהר; 48 בלבד במתקני הצבא;
- המדינה מודה שהמעצרים נמשכים: לפחות 41 פלסטינים מעזה נעצרו לאחרונה.

“המלחמה הסתיימה על הנייר בלבד. בפועל, ישראל מוסיפה לכלוא עצורים מכוח הוראת שעה שתוקפה אמור היה לפוג, ולהחזיק בהם בתנאים בלתי אנושיים העולים לכדי עינויים ויחס אכזרי”

כשלושה חודשים מאז נכנסה הפסקת האש לתוקף (ב- 10 באוקטובר 2025), ישראל עדיין מוסיפה לעצור פלסטינים מעזה. כך עולה מעדכון המדינה, שנמסר במהלך סוף השבוע האחרון במסגרת עתירת הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל, לביטול הוראות השוללות את זכויות העצורים מתוקף תיקון לחוק לכליאת לוחמים בלתי-חוקיים (חוק הלב"חים).

הוראת השעה השוללת את זכויותיהם של עצורים לפי חוק הלב"חים הוארכה בשלושה חודשים, עד סוף מרץ 2026. בהודעת העדכון, מסרה המדינה כי ישראל מחזיקה כיום ב-1,287 עצורים תחת חוק הלב"חים ואף ממשיכה לעצור פלסטינים מתוקפו. המדינה הודיעה על "המשך המעצרים גם לאחר כניסתה לתוקף של הפסקת האש" ועל כך שנכון לסוף חודש דצמבר היא כולאת 41 פלסטינים מעזה מכוח צווי כליאה זמניים - דבר שמעיד על כך שנעצרו לאחרונה.

ההוראה המחודשת מחמירה וקובעת כי ההליכים המשפטיים בעניינם של עצורים אלה יתקיימו ב"הוועדות חזותית", כלומר באופן וירטואלי, באמצעות מצלמה. הליך זה מונע מהשופטים את האפשרות לקבל תמונה מהימנה וברורה על מצבם הפיזי והנפשי של העצורים. לצד החמרה זו, מקצרת ההוראה החדשה את התקופות המותרות להפרת זכויות העצורים הקבועות בה: משך הזמן להוצאת הוראת כליאה קבועה קוצר ל-25 ימים (במקום 30 לפני כן); משך הזמן לביקורת שיפוטית קוצר ל-40 ימים (קודם: 45 ימים); ומשך זמן מניעת מפגש בהחלטת ממונה הועמד על 25 ימים (קודם: 45 ימים).

העצורים מכח חוק הלב"חים מוחזקים בתנאים קיצוניים של רعب, נמנע מהם טיפול תרופתי הולם, הם מנועי קשר עם העולם החיצון, וזוכים ליחס משפיל ומתעלל העולה לכדי עינויים מצד חוקריהם ומצד הסוהרים - כך עולה ממאות עדויות ותצהירים שנאספו על-ידי ארגוני זכויות האדם, וכן לפי דוחות רשמיים, פרסומים רבים ואף הצהרות של גורמים רשמיים בישראל.

רק לאחרונה, בדו"ח מטעם הוועד הציבורי נגד עינויים וארגונים נוספים, נקבע כי מאז תחילת המלחמה ישראל פירקה את מנגנוני ההגנה שהיו קיימים בעבר לאסירים, וכיום מתקיימים עינויים והתעללות בעצורים פלסטינים לכל אורך שלבי המעצר, ובקרב כל כוחות הביטחון העוסקים בכליאה. זאת, כלפי כלל העצורים הביטחוניים (לפי חוק הלב"חים ואחרים), באישור דרגים בכירים, ללא התערבות משמעותית של מנגנונים משפטיים או מנהליים, ובהשתתפות צוותים רפואיים. במקביל, דוהרת הכנסת לחוק חוק עונש מוות, המהווה נדבך פגיעה אנושה בזכותם לחיים של העצורים.

מנכ"לית הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל, עו"ד שרי בשי, מסרה כי "מן הראוי היה שתוקפו של התיקון לחוק כליאת לוחמים בלתי-חוקיים יפוג עם כניסת הפסקת האש לתוקף. אולם מדינת ישראל "עושה שבת לעצמה", ומוסיפה לעצור ולהחזיק עצורים פלסטינים מכוח חוק שנחקק במהלך המלחמה, תוך שהיא נוקטת כלפיהם יחס אכזרי, בלתי אנושי ומשפיל העולה לכדי עינויים. אנו עוקבים בדאגה גם אחר מספר העצורים המוצאים את מותם בבתי המעצר, מספר שעל-פי הערכות של קהילת זכויות האדם חצה את ה-100 מאז תחילת המלחמה - זאת בשל חשש למניעת טיפול רפואי, רעב ומוות בעינויים. על מדינת ישראל לבטל את הוראת השעה, לחדול את מדיניות הכליאה האכזרית שהיא מייעדת לפלסטינים ולפעול בהתאם לחוק הבינלאומי, שמחייב יחס הומני כלפי כלל העצורים והכלואים, הן בזמן מלחמה והן בשגרה. מספרם הזעום של אסירים שעוד נותרו במתקני המעצר הצבאיים, מחזק את החובה לחסל כליל את המתקנים הללו, שהיוו מוקד ידוע ומתועד לעינויים ולמוות במעצר, והופעלו מראשיתם בלא ידע, בקרה, או סמכות כליאה מקצועית."

כזכור, בפברואר 2024, כארבעה חודשים לאחר פרוץ המלחמה בעזה, עתר הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל, ביחד עם רופאים לזכויות אדם, המוקד להגנת הפרט, גישה ועדאלה, בדרישה לבטל את ההוראות שתוקנו בכנסת במסגרת חוק כליאת לוחמים בלתי חוקיים ("חוק הלב"חים"), העוסקות במשך הכליאה הזמנית, משך מניעת המפגש עם עו"ד, משך הזמן עד לביקורת שיפוטית ואופן הביקורת השיפוטית. זאת בשל הפגיעה החמורה שלהן בזכויות לחירות, לחיים, לשלמות הגוף ולהליך הוגן. חוק הלב"חים, שנחקק ב-2002, מאפשר לרשויות הישראליות להחזיק אנשים לתקופה בלתי מוגבלת, ללא הגשת כתב אישום ומבלי שמוצגים בפניהם או בפני באי-כוחם ראיות שלכאורה יצדיקו את שלילת חירותם. הוראת השעה שנוספה לחוק אחרי ה-7 באוקטובר 2023 החמירה את הפגיעה בזכויות העצורים להליך הוגן ולהגנה מפני עינויים ויחס אכזרי.